

Vreemde broedplaatsen van roofvogels: grondnest van Buizerd *Buteo buteo* en vizijnest van Torenvalk *Falco tinnunculus*

Jan van der Sluis

Van veel vogels is bekend dat ze soms op vreemde plaatsen broeden, danwel proberen te broeden. Er zijn vogels die hun nest bouwen op rijdend materieel dat een dag of wat stilstaat. Bij de roofvogels zagen we Torenvalken die achter het uilenbord van een boerderij broedden, en ook wel tussen het rietdek en de dakpannen een plaatsje zochten als er een dakpan in de buurt van de nok miste. Hieronder volgen een paar gevallen van vreemde nestplaatsen die we dit jaar tegenkwamen in Friesland.

Bruine Kiekendief annex Buizerd

Een boer zag bij het bewerken van het land regelmatig een grote roofvogel bij een dam vandaan komen als hij daar in de buurt kwam. De vogel had wat takjes en gras bij elkaar gehaald en had daarvan een nest gebrouwen op de grond vlak naast een landbouwhék. Nadat de vogel met succes de eieren had bebroed, waren er op 18 mei twee mooie jonge roofvogeltjes van twee dagen oud te bewonderen. Doordat de boer er in zijn kennissenkring over vertelde, werd hij er door iemand die een dialezing van ondergetekende had gezien op attent gemaakt dat die 'Bruine Kiekendieven' (want dat zouden het wel wezen) geregistreerd en geringd moesten worden. Omdat ik niet beter wist dan dat het Bruine Kiekendieven waren, heb ik er in eerste instantie niet verder naar om gekeken. Het is mij bekend dat deze soort wel vaker op iets afwijkende plaatsen op de grond broedt. Op 8 juni zijn we erheen gegaan om de vogels te ringen. De vogels zouden dan 23 dagen oud zijn. Toen mijn vrouw Geertje en ik bij de boer kwamen, vertelde hij dat één van de twee jongen na 1-2 weken was doodgegaan.

De zoon van de boer wilde ons wel de plek aanwijzen waar de vogel zat. De landbouwwerkzaamheden waren gewoon doorgegaan. Er was gemaaid en het gras was opgehaald. Daarna liepen er nog koeien rond. Bij het hek was keurig een hoekje gras blijven staan, afgezet met stroomdraad. In de buurt gekomen van de dam met hek pal naast een tochtsloot vloog er een Buizerd weg. Ongerstheid en vertwijfeling sloegen even toe. Was dit een Buizerd die een 'gemakkelijke' prooi zag, of ... Bij het nest aangekomen zagen we tot onze verbazing en opluchting een prachtige jonge Buizerd ons aankijken. Omdat we hier natuurlijk niet op hadden gerekend, moesten we even terug naar de auto om de camera op te halen. Een grondnest van een Buizerd kom je tenslotte niet iedere dag tegen. De jonge Buizerd is geringd en uitgebreid op de foto gezet. Op de frontispiece (pagina 146) is goed te zien hoe het landschap eruit

ziet op de plaats waar de Buizerd zijn nestplaats had gekozen: een karakteristiek Fries veenweidegebied met een wijde horizon en alleen rond de boerderijen bomen.

Foto 1. Buizerdjonk (23 dagen) op grondnest in weiland, Hommerts, 18 juni 1999 (Jan van der Sluis). *Common Buzzard (23 days old) on ground nest in meadow, Hommerts, 18 June 1999.*

Torenvalk

In de buurt was de biddende Torenvalk al een paar keer eerder opgevallen als ik er in de auto langsreed. Het vinden van de broedplaats moest, dacht ik, niet al te moeilijk zijn. Bij de boerderij waar ik de Torenvalk de laatste keer zag, was een kraaiennest met grote jongen die vrij snel zouden uitvliegen. De Torenvalk die telkens luid kekkerend in de buurt van dat nest zweefde, zat volgens mij te wachten om het nest over te nemen. Op en om de boerderij zag ik geen andere mogelijke nestplaats. Toen we na ongeveer zeven weken, op 15 juli, in de buurt van de boerderij kwamen, zijn we maar eens gaan kijken of de Torenvalken daadwerkelijk het nest hadden overgenomen. Tot onze verbazing vlogen er al een heleboel Torenvalken rond. Het vrouwtje voerde twee jongen op de schoorsteen. Een jong zat op de nok van de boerderij en een ander jong zat in de bomen. Het mannetje kwam ook net aangevlogen en voerde het vijfde jong in ... de oude niet meer in gebruik zijnde transportvijzel waarmee vroeger de mest naar de mestvaalt werd vervoerd. Doordat de vijzel onder een hoek stond, was er aan de achterkant van de vijzelbladen een horizontaal plaatsje waar de vogels hadden gebroed. Dit vijfde jong is door ons nog van een ring voorzien.

Foto 2. Nest van Torenvalk in landbouwwijzel, Hommerts, 15 juli 1999 (Jan van der Sluis). *Nest site of Kestrel in disused agricultural machinery, Hommerts, 19 juli 1999.*

Summary: Unusual nesting sites of raptors: ground-nest of Common Buzzard *Buteo buteo* and Kestrel *Falco tinnunculus* nest in disused agricultural machinery

A Common Buzzard was found nesting on the ground in a meadow, close to a gate (see also frontispiece). The nest was made of twigs and straws, contained two nestlings of c. 2 days old on 18 June, one of which survived at least till ringing on 8 June.

A Kestrel nested in a piece of disused farming equipment, formerly used to transport manure. This pair had 5 nestlings, one of which could be ringed on 15 July; the other birds had already fledged.

Adres: Jonker Rispenstraat 21, 8651 BJ IJlst.

Tekening: Gilbert van Avermaet